

Cirkusz, finálé

– Különbözőképpen lehet felosztani a mókusokat – mondta a hóhérmókus, és átugrott egyik ágamról a másikra. – Én például fejekre és törzsekre osztom fel őket.

Ne nézzetek ütődöttnek, általában nem szoktam a mókusokkal beszélgetni, hemlokfenyő volnék vagy mi a szösz. De hát ebben a szárazságban, mielőtt a szuval percegése elkezdődik, igazán ránk fér egy kis szórakozás. Beczásy is csak üldögél a napon, talán gondolatok járkálnak abban a beütött, de a sebet jól izoláló, lucidus fejében, de ezt nem hallom tisztán. Amit tisztán hallok, az az, hogy ő is kezd kiszáradni.

Azt várja, hogy százéves legyen, ami humán időszámítás szerint igen tiszteletre méltó kor. Én bezzeg a százhusz évemmel még felnőttnek se számítok. Mégis nagyjából ugyanakkor lesz végünk. Egyébként bármilyen ragadozó állatok is, igazából nincsenek hóhérmókusok, ahogy hóhérfák sincsenek, nekünk is humánok kellene, hogy így kettéoszsanak, koronára és törzsre. Úgy szenvednek szegénykéim, hogy mindent ketté kell osszanak. (És tovább kell daraboljanak, és el kell pusztítsanak, de ezt most hagyjuk, elég pár szorongóbb gondolat, s máris itt vannak a szuval fáradhatatlan szipókáikkal.)

Szóval ne búslakodjunk, a velünk élő mókusok megalapították a Sociédad del Tiempo társulatot, a hóhér a Cirkusz, finálé című előadásuk slussztrükkjében szerepel. Úgy képzeljétek el, mint Prospero epilógját a Viharban, csak itt, sajnos, kurva szárazság van, már bocsánat, alig bírom viszatartani a stresszhangjaimat, s már gyantára is alig futja.

– Bizony, Laci – kezdte az attrakciót egy mókus Beczásy fejében, ebben a harmonikus, de kiszáradófélben levő arborétumban, konkrétan a vén diófán, a kutyaól fölött. – Hallod azt a gömbölyű sündisznót? Ott motoszkál a száraz harasztton. Az az én fejem, könnyen felismered, mert van rajta egy jókora seb, kalapáccsal vágott rá a Kapitány.

A Gecse Lacit alakító mókus nem válaszolt, hogy látja-e vagy sem a sündisznófejet a fűben, hanem különféle szíjjakkal egy szekeret erősített barátjára (a szereposztás szerint ennek a neve Woyzeck), miközben vidáman énekelt:

Ahol nincsen villanylámpa,
Gyűjtsd a burzsit fáklyalángra,
Ahol nincsen hús a babban,
Füstölt burzsuj főjön abban,
Úgy biz édes cimborám!

Dobpergés. Woyzeck szekerestül szaltózva ugrott át a diófa egy fon-
tebbi ágára, csak picit ingott meg a leszállásnál. Olyan gyorsan csinálta,
hogy bár egy nála háromszor nagyobb trágyásszekérrel fordult, egy por-
szem sem hullott le. A többi mókus éljenzett és hurrázott és tapsolt, én is
ezt tettem volna, ha nem fáj úgy a kérégem.

Zina és Magdi a kocsányos tölgyfán dobált egymásnak hihetetlen
ügyességgel tíz makkot, majd megjelent délcegen Bandy, közéjük ugrott,
és könnyed mozdulatokkal, széles mosollyal kifogta a levegőből mind a tíz
makkot. Néhány percig ő zsonglőrözött velük, Zina és Magdi pedig csat-
lakozott a trupp többi tagjához mellső tappancsaikkal dobolgatni a kocsá-
nyos kérégen. Bandy a szőlője után meghajolt, majd a makkokat Zinának
dobálta. Ameddig ment a duettjük, Magdi a következő dalt énekelt, mi-
közben a mókuszenekar dobolt a tiszafán:

Ahogy leszálltál a vonatról,
Az ajtóhoz rohantam,
De nem fértem oda.
Futottam hát az ablakhoz,
De te nem néztél vissza.
Igaz, hogy én se láttalak,
Mert köztünk volt egy másik vonat.

Bandy ekkor Magdival kezdte el a makkzsonglőrözést, ezalatt – dob-
pergés – Zina egy tripla szaltóval átugrott a kocsányos tölgyről a mellet-
te álló kocsánytalan tölgyre. Woyzeck átdobott neki egy diót, Zina kifog-
ta, ráállt, és rendkívül ügyesen forgatta a lábával. Kisvártatva Woyzeck át-
dobott neki még egy diót, egy kisebbet, ezt Zina, miközben nem állt meg
a fűszozással, a karján görgette végig, előbb a mellkasán, utána a hátán,
majd hirtelen megállt, a két diót magához ölelve ringatta kicsit, majd a na-
gyobbikat átdobta egy nyírfára, a kisebbiket egy nyírfára, pukedlizett, és
visszavonult.

Szegény kis diók, gondoltam, egyik a nyárfán, másik a nyárfán. Ebbe kicsit belereccsentem, de épp jókor jelent meg a platánon Beczásynak Zsuzsika, a clown-mókus, hogy elterelje a figyelmét, s én se pazaroljam a gyantát.

– Mesdames et Messieurs, itt a Nagy Izé, a Villogás! a Csillogás! a Hercehurca! Engedjék meg, hogy csak most, csak önöknek kicsiny, ám világhírű csapatunk bemutassa a Nagy Befuccsolás Tusírt! Hessegessék el skrupulusaikat, így ni: hess! Tudom, hogy tűzbe mennek! Ha az a tűz egy lángoló puncsostáliból származik! Huss! Egyik kis világszámunk követi a másikat, zsokek, zsonglőrök, dzsigit és domptőzők, kaucsuk, ikária, paszszázs és sárvári, és Egyszer Úgyis Vége Lesz! A Csodálatos Lények már köztünk vannak.

A bohóc-mókus itt kacsintott egyet, majd egyenesen Beczásyhoz fordult:

– Te gyerek ott az első sorban, ne vágj olyan elkámpicsorodott képet, még ha láttad is, hogy a messzi Dobrudzsában a szebbnél szebb lovakat levágták, mert már haszontalannak nyilvánították őket, hiszen a traktor sokkal többre képes. Francokat, a traktorjaik is folyton szétestek, aztán húzatták az igát s. k. az ártatlan elítéltekkel. Tudom, fiam, hogy még ha humán is vagy, majd' megszakad a szíved, hogy azokat a pompás lovakat feldarabolták, és hatalmas üstökben éjjel-nappal rotyogtatták, s a végén a disznók moslékába keverték. Aztán a disznókat is levágták, feldarabolták és megették. És így tovább, ugye? – Ezen a ponton Zsuzsika tartott egy kis hatásszünetet, majd folytatta. – Na, nem kell megijedni, vicceltem, ez itt a Sociédad del Tiempo világhírű mókuscirkusz, maguk pedig a mélyen tisztelt publikum, okosak, mint a nap, és talán van egy icipici szívük is abban a szép, kulturált testükben. Te meg, fiam, itt az első sorban, ne itasd az egereket, ha mondom, nézd, senki se rí rajtad kívül, várják a következő számot, a lovasszámot, mindenki kedvencét, a dzsigitet, ami érkezik is, momento – momento – tádámm!

A mókuszenekar halkán dobolt a fákon. Bandy piruettezve Zsuzsika-bohóc mellé ugrott a platán egyik alsó, erős ágára. Két másik mókus galoppírozva érkezett, Bandy meg Zsuzsika rajtuk egyensúlyozott, fordult meg a levegőben, egyszer, kétszer, háromszor. Mindeközben a mókuskórus a következő dalt énekelte:

Elviszem, szívem, Abbáziába,
Soha ne pihenjen picit táncos lába,
Vödörrel isszuk majd a jeges koktélt,
Örökké nyár lesz, sohase lesz tél.

Ha nincs tél, nekünk végünk, a drágalátos szuvalk akkor nem kétévente méltóztatnak szaporodni, hanem folyamatosan, de mindegy, egy nyolctagú mókuscsoport ikáriája következett, ami nem egy áriaféle, hanem az a cirkuszi zsáner, amikor a gravitáció legyőzése, valamint az elbűvölés céljából különféle rekvizitek segítségével magasba ugranak, ott pörögnek, forognak, lengedeznek, egymás nyakába ugorva felérnek majdnem a napig, ezért is nevezték el Ikaroszról a számot.

A platánról átugrattak a hamisciprusra, onnan a lucra, az ezüstre, a simára, a duglásra, rám, innen a kislevelű hársra, aztán a magnólia érintésével ki az arborétumunkból az út menti fenyőkre, azokra a szegény, öreg, sima fenyőkre. Az ikária a kuglipályán ért véget. Ezt a kuglipályát mindaddig nem értettem, mert ugyan a humánok építették, de olyan alacsonyra, hogy még a gyerekeik se fértek be. Na de a mókuscirkusz! A Sociedad del Tiempo!

Dobpergés, majd a kuglipálya cserepein megjelent Erham doktor.

A szél szordínósan fák halálordítását hozza, égnek szegénykéim, még az esőerdők is égnek Washington államban. Ez van, ha kiszáradunk, nincs menekvés, égünk. A hülye szuvalk is velünk fognak égni, de addig is szívnak, petéznek, szívnak, petéznek, hadd jöjjön gyorsabban a vég. Na de még itt vagyunk a dálnoki kis arborétumban, hol másutt lehetnénk, még nem ért ide a tűz, csak a szárazság megy az idegeinkre, ez a vén, magányos, vak humán is csak üldögél, és egyre jobban ki van száradva ő is. Nem hall el a kuglipályáig, de fejben megvan neki, mit ad elő a díszes időtársaság.

Erham doktor ostorral a kezében Woyzecket ugráltatta tüzes karikán, és a szegény pára ugrott, Erham doktor két tüzes karikát tartott fel, Woyzeck ezeken is átugrott, ha kellett, gondolja Beczásy, akár burgonyát is természetett a rizs helyén Dobrudzsában, és azt is olyan pompásan hajtotta végre, hogy kényszerlakhelyes létére munkaérendemrenddel tüntették ki.

A többi mókusartista időközben belefogott a gettótrükk előadásába, beugráltak a kuglipályába, tízen egymáshoz nyomultak olyan erősen, hogy csoda, hogy levegőt tudtak venni, egy másik mókus, a Kapitány pedig felalá járkált, néha szaltózott egyet, majd legyintett szomorúan, és azt mondta:

– Sírhatnékom van, ha csak ránézek a fogason lógó kabátomra – majd tovább sétálgatott ráerősen, az összegyűrt mókuslabdából segélykérő kezek nyúltak feléje, de ő csak lépkedett, szaltóztatott tovább.

– Már a malomkerékre se tudok ránézni, mert búskomor leszek – mondta, és füttyentett, mire két artista, a földtől kissé megemelve, Woyzecket hozta fekete kötéssel a szemén, letették a Kapitány elé, meghajoltak, feszített spiccel három lépést hátráltak, az orkeszter pedig rázendített a Hopp, cica, eszem azt a csöpp kis szád kezdetű sláger melódiájára.

A két asszisztensmókus a bekötött szemű Woyzecket a kuglipálya falához állította, oda, ahol körbe volt kapirgálva egy mókus formája, és szíjak voltak a falba applikálva, amelyekkel Woyzecket gondosan rögzítették is a lábánál, két kezénél és nyakánál fogva. Mikor ezzel megvoltak, meghajoltak, feszített spiccel három lépést hátráltak, a Kapitány pedig töröket dobált Woyzecktól pár milliméternyire. Woyzeck bekötött szemmel nyilván csak annyit érzékelt, mint én általában, hangokat, feromonokat, kairomonokat. Reszketett, mint a nyárfalevél. A Kapitány egyre gyorsabban dobálta a töröket, a zenekar tolt a hoppicát, egy-egy tőr beleállt Woyzeckbe, az egyik a koponyájába. A zenekar gyorsan váltott, és belevágott a halhatatlan Karel Gott-számba, a Lady Karnevalba, az asszisztensmókusok pedig elképesztő gyorsasággal kioldották a szíjakat, és lábától fogva elhúzták a faltól a vérző Woyzecket, rádobták egy trambulín egyik végére, ők ráugrottak a másik végére, Woyzeck meg áttörve a kuglipályát sikerrel landolt az egyik öreg, sima fenyő ágán, ahonnan dobpergés közepette végrehajtotta a salto mortalét.

Taps, meghajlás, csókok dobálása, az egész trupp fáról fára ikáriázva visszatért a kis arborétumunkba, a platánon pedig a konferanszié-mókus bejelentette a Világ Legeslegnagyobb Illuzionistáját. Egy mókus jelent meg kosztüm, fellépőruha nélkül, semmi se volt rajta, csak a kezében egy pisztoly, körbepásztázott vele, majd széles mosoly kíséretében ráfogta Woyzeckre, és intett neki, hogy mars a többi mókus közé, akik időközben elhelyezkedtek sorban a platán egyik alsó ágán, és lassan, hernyó alakzatban elindultak lefelé, a talajra, a kiszáradt fűre.

Az illuzionista-mókus a platánról továbbra is rájuk irányította fegyverét, míg a menet araszolt a kapun kifelé. A mokusorkesztér is közöttük menetelt, úgyhogy a messziről idehallatszó égő fák hangján kívül elég nagy volt a csend. Már éppen kezdtem volna azt hinni, hogy itt én is leteszem a lantot, amikor a kerítésrésen bedugta fejecskejét a bohóc-mókus:

– Van másik! Visszafelé pereg az élet! Voilà! Csak tessék, csak tessék! A világraszóló kis Sociédad del Tiempo folytatja káprázatos műsorát!

A mokusartisták hátraszaltókkal jöttek be egyenként a kapun, némelyik még piruettezett is a levegőben, mögöttük léptetett a zenekar a korábban már hallott Abbázia-dallamot játszva. Amikor mind bent voltak, áttértek a Föl-föl, ti rabjai a földnek kezdetű számra. Az artisták szabályos négyzet alakká fejlődtek fel a talajon, középen pedig három mókus helyezkedett el antipódban, azaz fejjel lefelé, lábbal fölfelé, egyik közülük, felismerjük, ugye, ki más volna, mint Woyzeck. A négyzet kerületéről szélsebesen dobálták feléjük a tobozokat, ők hárman pedig lábukkal ügyesen kifogták, és porgetni kezdték, mint valami trankákat. Két mókus egy idő

után hagyta a tobozokat a földre hullani, és kézállásban kivonult a négy-szögből, ment Szibériába vagy a Duna-csatornához. A Bandy nevű artista cigánykerekedett be középre, és elegáns mozdulatokkal sorra átvette a tobozokat a még mindig trankázó Woyzecktól, föl-földobálta őket, majd észrevétlenül átcserezte előbb diókra, majd makkokra.

A mókuszenekar a Willkommen, Bienvenu, Welcome dallamára váltott, tíz artista a szomorúfűzön ugrált, forgott, szaltómortálézott szinte észrevétlenül, Bandy Woyzeck felé dobálta a makkokat úgy, hogy minél magasabbra röpjöjenek, ő vissza. Beczásy halkán fölnevetett.

De jó, gondoltam, mert egyébként északról szelek, délről hangok, nyugatról falak, keletről tűz.

A négyszög alakzat kicsi, finom balett-táncos-léptekkel vonult arborétumunk déli részére, ott pedig felugráltak a hímginkgóra, a fiú páfrányfenyőre, és farkukkal könnyed, elegáns mozdulatokkal érintve pollendobozait, annyi ivarsejtet seprűztek magukra, amennyit csak bírtak, majd óvatosan, csigát megszégyenítő lassúsággal lekúsztak róla.

Beczásy apró lépteket hallott, saját első, még bizonytalan lépteit, anyja, Zsuzsika kacagását, érezte, ahogy a szél arcát simogatja, amint anyja éppen elkapja, mielőtt orra bukna. Hallotta Luxnak, a kutyájuknak a csaholását, lefetyelését, védelmező ugatását.

A mókusok elindultak az anyaginkgó felé. Jól van, mókuskáim, hat ginkgófá még az atombombát is túlélte Hirosimában. Utolsónak maradt a hóhért alakító mókus, mondott, amit mondott, és eltűnt az éjszakában.

Szentjánosbogarak rajzanak, sok kicsi ciripelés. Hallgassátok csak: boldog kopuláció és zabálás hangjai. Persze nem mindegy, hogy eszel vagy téged esznek. Cirkusz ide vagy oda, megjöttek a szuvalk is, dehidratációs stressz ultrahangjaim, üregesedésem megannyi invitáció volt nekik. Hát jó, vegyétek és egyétek, ez az én testem. Veszik és eszik is, rágásuk számomra üvöltés:

– ÉDES VOLT AZ ÉLET!